

Ankara İskilipliler Derneği - Temmuz 2026

Sayın Bakanım,

Şehirlerde veya yurt dışında yaşamak zorunda kalan vatandaşlarımızın emeklilik, ekonomik şartlar, aile bağları veya üretime katılma isteğiyle yeniden köylerine dönmeleri; kırsal nüfusun korunması, tarımsal üretimin artırılması ve köylerimizin yeniden canlandırılması açısından büyük önem taşımaktadır.

Ancak köyüne dönmek isteyen vatandaşlarımız yalnızca taşınma ve konut sorunlarıyla değil, geçmişten gelen haklarını yeniden kullanabilmek için yüksek, belgesiz ve kişiler arasında farklılık gösteren ödeme talepleriyle de karşı karşıya kalmaktadır.

Köyden ayrılarak şehirde veya yurt dışında yaşamak zorunda kalan kişilerin su, sulama ve diğer ortak kullanım hakları, ortalama 10 ila 30 yıl boyunca köyde kalan kişiler tarafından kullanılmıştır.

Bu süre içerisinde su tesislerinde zaman zaman bakım ve onarım yapılmış, bazı sistemler ihtiyaca cevap vermediği için yenilenmiştir. Ancak şehirde veya yurt dışında yaşayan hak sahiplerine yapılan çalışmalar hakkında bilgi verilmemiş, kendilerinden katkı talebinde bulunulmamış ve alınan kararlar kendilerine bildirilmemiştir.

Bugün bu vatandaşlar köylerine dönerek geçmişten gelen haklarını kullanmak istediklerinde, kendilerinden elden nakit para talep edilmekte; yapılan ödemeler karşılığında makbuz, fatura veya herhangi bir resmî belge verilmemektedir.

Üstelik kişiler arasında farklı ve ayrımcı uygulamalar yapılmaktadır.

Yaşanmış somut bir örnekte, ilk defa yeni su hakkı almak isteyen kişiden 10.000 TL talep edilirken, ailesinden kalan eski ve kazanılmış su hakkını yeniden kullanmak isteyen kişiden 50.000 TL istenmiştir.

Bu uygulama sonucunda ilk defa hak almak isteyen kişi, hakkı yıllarca başkaları tarafından kullanılan eski hak sahibinden daha avantajlı hâle getirilmektedir.

Geçmişte kendisinin, annesinin, babasının veya ailesinin katkısıyla oluşturulmuş bir su, sulama veya ortak kullanım hakkının vatandaşa yeniden satılması; eşitlik, hakkaniyet ve kazanılmış hakların korunması ilkeleriyle bağdaşmamaktadır.

Yurt dışında yaşayan ve yıllar sonra kesin dönüş yapan vatandaşlarımızın durumu ise daha da vahimdir. Köyde yapılan işlerden, alınan kararlardan ve giderlerden haberdar edilmeyen bu kişiler, ülkelerine ve köylerine döndüklerinde yüksek, belgesiz ve kişiden kişiye değişen ödeme talepleriyle karşılaşmaktadır.

Elbette su tesislerinin bakım, onarım veya yenilenmesi için gerçek ve belgeli giderlere katkı talep edilebilir. Ancak bu katkı;

1. bütün hak sahiplerine önceden bildirilmiş olmalı,
2. muhtarlık ve ihtiyar heyeti kararına dayanmalı,
3. gerçek maliyet hesabıyla açıklanmalı,
4. kişiler arasında ayırım yapılmadan uygulanmalı,
5. köy tüzel kişiliğinin resmî banka hesabına yatırılmalı,
6. yapılan her ödeme karşılığında makbuz veya belge verilmelidir.

Bakım ve yenileme giderlerine katkı talep edilmesi ile geçmişten gelen bir hakkın vatandaşa yeniden satılması birbirinden kesin olarak ayrılmalıdır.

Köyüne dönen vatandaş, ailesinden kalan veya daha önce bedeli ödenmiş bir hakkı yeniden satın almak zorunda bırakılmamalıdır.

Ankara İskilipliler Derneği - Temmuz 2026

BAKANLIK GARANTÖRLÜĞÜNDE KÖYE DÖNÜŞ ÖNERİSİ

Şehirden veya yurt dışından köyüne dönmek isteyen vatandaşların yalnızca sözlü olarak teşvik edilmesi yeterli değildir. Köye dönüş sürecinde karşılaşılabilecekleri ekonomik, sosyal ve hak kaybına ilişkin sorunlara karşı devlet güvencesi sağlanmalıdır.

Bu nedenle şehirden ve yurt dışından köye dönüş sürecinin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının garantörlüğünde yürütölmesini öneriyoruz.

Bakanlık garantörlüğü kapsamında köyüne dönen vatandaşlara;

1. taşınma gideri desteği,
2. ev yapımı için uygun finansman veya hibe desteği,
3. mevcut evlerin bakım ve onarım desteği,
4. temel yerleşim ve yaşam desteği,
5. üretim araçları ve ekipman desteği,
6. tarımsal ve mesleki üretime katılım desteği,
7. köyde yaşayan diğer vatandaşların sahip olduğu haklardan eşit yararlanma güvencesi,
8. geçmişten gelen kazanılmış hakların korunması,
9. belgesiz ve ayrımcı ücret taleplerine karşı kamu güvencesi

sağlanmalıdır.

Köyüne dönen vatandaşların;

1. içme ve kullanma suyundan,
2. sulama sistemlerinden,
3. köy yollarından,
4. meralardan,
5. ortak tesislerden,
6. köyün ortak makine, araç ve imkânlarından

köyde sürekli yaşayan vatandaşlarla eşit şartlarda yararlanması güvence altına alınmalıdır.

Kişilerin şehirden veya yurt dışından dönmüş olması, emekli olması, ekonomik durumu, siyasi düşüncesi, akrabalık ilişkileri veya kişisel anlaşmazlıklar nedeniyle farklı bir ücretlendirmeye tabi tutulması önlenmelidir.

KÖYE DÖNÜŞ HAK VE DESTEK BELGESİ

Köye dönüş yapan her vatandaş için Bakanlık koordinasyonunda bir "Köye Dönüş Hak ve Destek Belgesi" hazırlanmalıdır.

Bu belgede;

1. vatandaşın geçmişten gelen su ve sulama hakları,
2. ortak köy tesislerinden yararlanma durumu,
3. taşınma desteği,
4. konut yapım veya onarım desteği,

Ankara İskilipliler Derneği - Temmuz 2026

5. üretim ve geçim desteği,
6. kendisinden talep edilebilecek gerçek ve belgeli katkılar,
7. itiraz ve başvuru yolları,
8. sorumlu kamu kurumları

açıkça gösterilmelidir.

Bakanlık; valilik, kaymakamlık, il özel idaresi, belediye, muhtarlık ve diğer ilgili kamu kurumları arasında koordinasyonu sağlamalıdır.

Köye dönen vatandaşların haklarının ihlal edilmesi, kendilerinden belgesiz para istenmesi veya kişiler arasında ayırım yapılması hâlinde kaymakamlıklar tarafından hızlı biçimde müdahale edilmelidir

DENETİM VE ŞEFFAFLIK

Yaşanan somut olayda su tesislerinin bakım, onarım ve yenileme çalışmalarının hiçbirinin köy karar defterine işlenmediği, mahallenin köy tüzel kişiliğinden bağımsız biçimde kendi adına para topladığı ve toplanan paraların resmî kaydının bulunmadığı belirtilmektedir. Kimlerden ne kadar para toplandığı ve paraların nerede, nasıl harcandığı belgelerle ortaya konulamamaktadır. Geçmişte yapılan kayıt dışı tahsilatların sorumluluğu, yıllar sonra köyüne dönen hak sahiplerine yüklenmemeli; resmî karar ve harcama kayıtları bulunmadan kendilerinden yeniden para talep edilmemelidir.

Köy veya mahalle adına vatandaşlardan para talep edilmesi hâlinde;

1. Muhtarlık ve ihtiyar heyeti tarafından karar alınmalı,
2. Yapılacak işin gerekçesi açıklanmalı,
3. Karar köy karar defterine işlenmeli,
4. Toplam maliyet belgeleriyle ortaya konulmalı,
5. Kamu kurumlarından alınan destekler belirtilmeli,
6. Vatandaşlardan talep edilen tutarın hesaplama yöntemi açıklanmalı,
7. Bütün ödemeler köy tüzel kişiliğinin resmî banka hesabına yapılmalı,
8. Elden nakit para toplanmamalı,
9. Her ödeme için makbuz veya banka belgesi verilmelidir.
- 10.

Köy adına yapılan her iş köy karar defterine; tahsil edilen ve harcanan her tutar ise işletme defterine, gelir-gider kayıtlarına ve banka hesaplarına eksiksiz olarak işlenmelidir.

Muhtarların, ihtiyar heyeti üyelerinin, mahalle temsilcilerinin, dernek yöneticilerinin veya üçüncü kişilerin şahsi banka hesaplarına köy adına para yatırılması önlenmelidir.

Köy tüzel kişiliğine ait banka hesapları, karar defterleri, işletme defterleri, makbuzlar, faturalar ve vatandaşlardan toplanan katkılar kaymakamlıklar tarafından düzenli olarak denetlenmelidir.

BAKANLIĞIMIZDAN TALEPLERİMİZ

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığından;

Ankara İskilipliler Derneği - Temmuz 2026

1. Şehirden ve yurt dışından köye dönen vatandaşların kazanılmış haklarının korunmasına yönelik çalışma başlatılması,
2. Köye dönüş sürecinin Bakanlığın garantörlüğünde yürütülmesi,
3. Köye dönen vatandaşlara taşınma, konut yapımı, bakım-onarım ve yerleşim desteği sağlanması,
4. Köyde yaşayan vatandaşların sahip olduğu su, sulama ve ortak kullanım haklarından köye dönenlerin de eşit şekilde yararlanmasının güvence altına alınması,
5. Geçmişten gelen hakların vatandaşa yeniden satılmasının önlenmesi,
6. Bakım ve yenileme giderleri ile kazanılmış hakların birbirinden ayrılması,
7. Elden ve belgesiz para toplanmasının önlenmesi,
8. Köy ve mahalle adına yapılacak bütün işlerin köy karar defterine işlenmesinin zorunlu tutulması,
9. Toplanan ve harcanan bütün paraların resmî defterlere ve banka hesaplarına kaydedilmesi,
10. Kişiler arasında farklı ve ayrımcı ücretlendirme yapılmaması,
11. Bütün tahsilatların köy tüzel kişiliğinin resmî banka hesabından gerçekleştirilmesi,
12. Köye dönen her vatandaş için "Köye Dönüş Hak ve Destek Belgesi" hazırlanması,
13. Kaymakamlıklar bünyesinde köye dönen vatandaşların başvurabileceği hızlı bir itiraz ve denetim mekanizması kurulması,
14. Kayıt dışı tahsilatların ve belgesiz harcamaların kaymakamlıklar tarafından incelenmesi,
15. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile İçişleri Bakanlığının ortak bir genelge ve uygulama modeli hazırlaması
- 16.

hususlarında gerekli çalışmaların yapılmasını arz ediyoruz.

SONUÇ

Şehirden ve yurt dışından köye dönüş yalnızca bir taşınma meselesi değildir. Vatandaşın geçmişten gelen aidiyetinin, aile emeğinin, yaptığı katkıların ve kazanılmış haklarının korunması gereken sosyal bir dönüşüm sürecidir.

Kendisinin veya ailesinin yıllar önce katkıda bulunduğu, buna rağmen ortalama 10 ila 30 yıl boyunca başkaları tarafından kullanılan bir hakkın vatandaşa yeniden ve daha yüksek bedelle satılması kabul edilemez.

Yeni su hakkı almak isteyen kişiden 10.000 TL, geçmişte var olan su hakkını yeniden kullanmak isteyen kişiden 50.000 TL talep edilmesi; mevcut uygulamadaki adaletsizliği açıkça ortaya koymaktadır.

Üstelik söz konusu bakım, onarım ve yenileme işlerinin köy karar defterine işlenmemesi, mahalle adına toplanan paraların resmî kayıtlarının bulunmaması ve ödemeler karşılığında belge verilmemesi, konunun yalnızca hak kaybı değil aynı zamanda şeffaflık ve denetim sorunu olduğunu göstermektedir.

Köylerimizin yeniden canlandırılması isteniyorsa, köye dönen vatandaşlarımız yüksek ve belgesiz ödemelerle karşı karşıya bırakılmamalı; devlet tarafından korunmalı ve desteklenmelidir.

Köye dönüşün gerçek anlamda teşvik edilebilmesi için taşınma, konut, üretim ve ortak köy haklarından yararlanma süreçleri Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının garantörlüğünde yürütülmelidir.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Mustafa DAŞCI

Ankara İskilipliler Derneği - Temmuz 2026

Proje Sahibi ve Koordinatörü

Ankara İskilipliler Derneği Yönetim Kurulu Başkanı

MÜSİAD Ankara Sağlık Sektör Kurulu Başkanı

Sağlık Yayıncılık Kurucusu